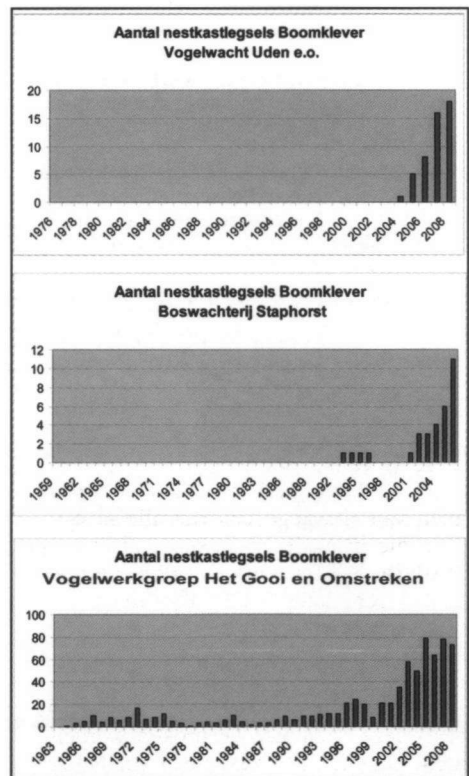

Landelijk netwerk voor studies aan nestkastbroeders

In 2008 heeft een aantal amateur vogelwerkgroepen uit het hele land het initiatief genomen tot het oprichten van een landelijk nestkastenonderzoek netwerk (NESTKAST). Dit netwerk is speciaal gericht op zangvogels (van mezen, Boomklevers, zwaluwen en vliegenvangers tot Kauwen en Holenduiven) en Bosuilen. Hieronder een korte uitleg wat wij nu precies met dit netwerk willen. Op 21 maart 2009 is er een eerste landelijke dag van NESTKAST geweest op het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO) in Heteren. Een groep nestkastcontroleurs, coördinatoren en ringers kwamen toen bijeen om te luisteren naar presentaties van de onderliggende partijen: nestkast-amateurs, Sovon, Vogeltrekstation en professionele nestkast onderzoekers van het NIOO en de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Er was ook tijd en ruimte om elkaar te leren kennen en informatie uit te wisselen. Daar werd gretig gebruik van gemaakt. Dat geeft goede hoop voor NESTKAST want het netwerk is juist voor het uitwisselen van gegevens en informatie bedoeld. Een voorbeeld van een onderwerp dat aan de orde kwam is de analyse van de plotselinge toename van broedende Boomklevers in nestkasten vanaf eind jaren negentig. Uit gegevens van verschillende amateurgroepen bleek dat dit door het hele land gebeurt en dat de aantallen nog steeds gestaag toenemen (Figuur 1). Wat hiervan de oorzaak is, dat hopen we bijvoorbeeld met zijn allen een keer uit te zoeken!

Opvallend was dat op twee uitzonderingen na alle vogelwerkgroepen die nestkastenwerkgroepen hebben uit de oostelijke helft van het land kwamen. Alle groepen samen hebben maar liefst 11.191 nestkasten die regelmatig gecontroleerd worden en waarvan gegevens genoteerd worden. Duidelijk werd gemaakt dat iedereen op allerlei manieren mee kan doen: van het 'alleen maar' invullen van een verzamelformulier tot en met het invullen van gedetailleerde broedgege-

vens via het elektronische nestkaartprogramma van Sovon. Hiervoor werden verschillende hulpmiddelen aangeboden, zoals de leeftijdenkaart nestjongen mezen. Dit is een fotoreportage van Henri Bouwmeester (NIVON Goor) waarop twintig foto's staan van elke dag dat de jongen in de nestkast aanwezig zijn, met aanwijzingen waar je op moet letten voor een goede leeftijdsbepaling. Voor nestkastwerkgroepen of voor controleurs met een (groot) aantal nestkasten is door Sovon een boekje met nestkaarten gemaakt waarin gegevens van meerdere kasten overzichtelijk genoteerd kunnen worden. Handig om in het veld tijdens controles mee te nemen en een mooie opstap naar een gebiedsoverkoepelende analyse van nestkastgegevens!

Figuur 1 - Illustratie van de toename van broedende Boomklevers in nestkasten bij verschillende nestkastonderzoekers op enkele verspreidliggende plaatsen in Nederland.

Vanuit het Vogeltrekstation is er een oproep gedaan voor (nieuwe) ringers van volwassen oudervogels in het kader van het RAS-project (Retrapping Adults for Survival, hervangen oudervogels voor overleving) en het ringen van pullen. Nieuwe ringers moeten wel een korte stage lopen maar worden daarin begeleid! Het ringen van broedende Boomklevers en hun jongen zou bijvoorbeeld kunnen helpen om uit te zoeken wat de oorzaak is van de toename van broedende Boomklevers in nestkasten.

Wat krijg je er voor terug?

NESTKAST wil jaarlijks een samenvatting maken van alle gegevens van alle nestkasten die in Nederland gecontroleerd zijn en waarin de vogelwerkgroep of controleur met een aantal nesten zijn eigen gegevens kan vergelijken met die van andere groepen uit het hele land. Deze resultaten zullen gepubliceerd worden. Ook zullen tijdens de landelijke dag (half maart) deze resultaten besproken worden. Daarin belooft 2010 zeker een veelbelovend jaar te worden want dan bestaat het nestkasten onderzoek in Nederland precies honderd jaar. Dat is verreweg de

langstlopende onderzoekreeks op dit gebied!

Natuurlijk kan dit alleen als we veel gegevens binnenkrijgen. De minimale instap is het invullen van het verzamel-formulier door de coördinator. Maar nog liever hebben we dat zoveel mogelijk coördinatoren, controleurs en ringers hun gegevens invullen op de Nestkaart van Sovon. Dat kan met behulp van papieren nestkaarten, maar bij voorkeur via het Elektronische Nestkaarten-programma, dat via de Sovon-website is aan te vragen. Om de uitwisseling van informatie ook wat sneller, directer en dus op een hedendaagse manier te laten verlopen is er de NESTKAST Yahoo groep opgericht: een internet nieuwsgroep waarop je kunt horen wat er allemaal op nestkastengebied afspeelt, vragen kunt stellen en kunt deelnemen aan discussies. Op die nieuwsgroep zijn ook achtergrond artikelen en presentaties te vinden. Iedereen die belangstelling heeft kan een e-mail sturen naar: nestkast@nioo.knaw.nl. U krijgt dan vanzelf een uitnodiging toegestuurd om deel te nemen aan deze nieuwsgroep.

■ Leo Ballering, namens NESTKAST.